

ბრალდებულის ქმედებებისათვის მატერიალურად კასუსისმგებელი პირის ან/ და მასთან დაკავშირებული პირის ქონებაზე ყადაღის დადების სამართლებრივი საფუძვლები (შედარებითი ანალიზი)

ჰაატა კუბლაშვილი

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის აუდიტორი

საკვანძო სიტყვები: ბრალდებული, ყადაღა, სასამართლო

მხარეთა შეჭიბრებითობის და თანასწორობის პრინციპი, რომლის საფუძველზეც აგებულია სისხლის სამართლის პროცესი, გულისხმობს ბრალდებისა და დაცვის მხარეების თანაბარ შესაძლებლობებს სისხლის სამართლის პროცესის განმავლობაში – სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყებიდან საბოლოო ინსტანციის სასამართლოს განაჩენის გამოტანის ჩათვლით.

სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი შეცავს მთელ რიგ საკანონმდებლო ხარვეზებს, რომლებიც განაპირობებს მხარეთა თანასწორობისა და შეჭიბრებითობის პრინციპის დარღვევას. ასევე, გარდა გამოკვეთილი საკანონმდებლო ხარვეზებისა, რიგ შემთხვევებში სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში ცხადი რეგულაციების არარსებობა ქმნის აღნიშნული პრინციპის დარღვევის დამატებით რისკებს.

საბოლოოდ, სისხლის სამართლის პროცესის ხარვეზები განაპირობებენ სამართლიანი სასამართლოს უფლების დარღვევას, რამდენადაც მხარეთა შეჯიბრობითობა და თანასწორობა სამართლიანი სასამართლოს უფლების ერთ-ერთი ფუნდამენტური პრინციპია.¹

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 151-ე მუხლის (ქონებაზე ყადაღის დადების მიზანი და საფუძველი) შესაბამისად – სისხლის სამართლის საპროცესო იძულების ღონისძიების, ქონების შესაძლო ჩამორთმევის უზრუნველსაყოფად სასამართლოს შეუძლია მხარის შუამდგომლობის საფუძველზე ყადაღა დაადოს ბრალდებულის, მისი მოქმედებისათვის მატერიალურად პასუხისმგებელი პირის ან/და მასთან დაკავშირებული პირის ქონებას, მათ შორის საბანკო ანგარიშებს, თუ არსებობს მონაცემები, რომ ქონებას გადამალავენ ან დახარჯავენ ან/და ქონება დანაშაულებრივი გზით არის შეძენილი. თუ არსებობს მონაცემები, რომ ქონება დანაშაულებრივი გზით არის შეძენილი, მაგრამ მისი მოძიება ვერ ხერხდება, სასამართლო უფლებამოსილია, ყადაღა დაადოს ამ ქონების ეკვივალენტური ღირებულების ქონებას. ამ ნაწილში მითითებული პირობების არსებობისას, თუ ბრალდებული თანამდებობის პირია, პროკურორი ვალდებულია, სასამართლოს წინაშე დააყენოს შუამდგომლობა თანამდებობის პირის ქონებაზე, მათ შორის საბანკო ანგარიშებზე, ყადაღის დადების, აგრეთვე თანამდებობის პირის მიერ სახელმწიფოს სახელით დადებული ხელშეკრულებებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების შეჩერების ან სარჩელის უზრუნველყოფის სხვა ღონისძიებების განხორციელების თაობაზე.

აღნიშნული მუხლის პირველი ნაწილის პირველი წინადადების თანახმად, ყადაღის დადების მიზანია ქონების შესაძლო

ჩამორთმევის უზრუნველყოფა. შესაბამისად, ყადაღა შეიძლება დაედოს მხოლოდ იმ ქონებას, რომლის ჩამორთმევის საკითხი შეიძლება დადგეს დღის წესრიგში. ჩამორთმევას დაქვემდებარებული ქონების სახეს განსაზღვრავს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 52-ე მუხლი, რომლის თანახმად, ქონების ჩამორთმევა ნიშნავს დანაშაულის საგნის ან/და იარაღის, დანაშაულის ჩასადენად გამიზნული ნივთის ან/და დანაშაულებრივი გზით შეძენილი ქონების სახელმწიფოს სასარგებლოდ უსასყიდლოდ ჩამორთმევას. ანუ, კანონმდებელი ყადაღის გამოყენებას შესაძლებლად მიიჩნევს იმ შემთხვევაში, თუ ქონება წარმოადგენს: ა) დანაშაულის საგანს ან/და იარაღს; ბ) დანაშაულის ჩასადენად გამიზნულ ნივთს; გ) დანაშაულებრივი გზით შეძენილ ქონებას.

ზემოხსენებული სამი შემთხვევიდან რომელიმეს არსებობის შემთხვევაში მხარეს შეუძლია მოითხოვოს ყადაღის დადება, თუკი სახეზე იქნება დასაბუთებული ვარაუდი, რომ ქონებას დახარჯავენ ან/და გადამალავენ, ან/და ქონება დანაშაულებრივი გზით არის შეძენილი. შესაბამისად, ქონების გადამაღვის ან/და დახარჯვის დასაბუთებული ვარაუდი (ანუ ის სტანდარტი, რომელიც ყადაღის დადების შესახებ შუამდგომლობის დაყენებისათვის არის დანესებული) უნდა არსებობდეს მხოლოდ: ა) დანაშაულის საგნის ან/და იარაღის; ბ) დანაშაულის ჩასადენად გამიზნული ნივთის; გ) დანაშაულებრივი გზით შეძენილი ქონების მიმართ.

სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 151-ე მუხლის თანახმად, შესაძლებელია ყადაღა დაედოს ბრალდებულის, მისი მოქმედებისათვის მატერიალურად პასუხისმგებელი პირის ან/და მასთან დაკავშირებული პირის ქონებას.

მიუხედავად იმისა, რომ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის თანახმად, პირი ბრალდებულის სტატუსს იძენს დაკავებისთანავე, ბრალდებულის სტატუსის მქონე პირის ქონებაზე ყადაღის დასადებად აუცილებელია პირი ბრალდებულად იქ-

1 საქართველოს იურიდიული ფორუმის ასოციაცია., 2015. სისხლის სამართლის პროცესში მხარეთა შეჯიბრობითობის და თანასწორობის უზრუნველყოფისათვის. თბილისი. კვლევა და რეკომენდაციები, (1), გვ. 8

ნეს ცნობილი, ანუ გამოტანილი იქნეს დადგენილება ბრალდების შესახებ და მას წარდგენილი ჰქონდეს ბრალი.²

ბრალდებულთან დაკავშირებული პირის ქონებას ყადაღა უნდა დაედოს იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ ეს ქონება მიღებულია ბრალდებულის მიერ ჩადენილი დანაშაულის შედეგად და ფორმალურად ერიცხება ბრალდებულთან დაკავშირებულ პირს. ბრალდებულთან დაკავშირებული პირი შეიძლება იყოს მისი ოჯახის წევრი, პარტნიორი, მეგობარი და ა.შ. სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 151-ე მუხლის მეოთხე ნაწილის შესაბამისად, ქონებაზე ყადაღის დადებასთან დაკავშირებული საკითხების გადაწყვეტისას შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის დებულებები, თუ ისინი არ ეწინააღმდეგება სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსს. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი განსაზღვრავს, ვინ შეიძლება იყოს დაკავშირებული პირი: პირი, რომელსაც იურიდიული დოკუმენტაციის საფუძველზე საკუთრებაში აქვს ქონება და არსებობს საფუძვლიანი ეჭვი, რომ იგი მიღებულია რეკეტის შედეგად ან შეძენილი რეკეტის, თანამდებობის პირის, ქურდული სამყაროს წევრის, ადამიანებით მოვაჭრის, ნარკოტიკული საშუალების გავრცელების ხელშემწყობის ან სისხლის სამართლის კოდექსის 194-ე ან/და 333-ე¹ მუხლით გათვალისწინებული დანაშაულისათვის მსჯავრდებული პირის მიერ ან/და ამ ქონებით სარგებლობს, მას განკარგავს (ან განკარგავს) რეკეტის, თანამდებობის პირი, ქურდული სამყაროს წევრი, ადამიანებით მოვაჭრე, ნარკოტიკული საშუალების გავრცელების ხელშემწყობი ან სისხლის სამართლის კოდექსის 194-ე ან/და 333-ე მუხლით გათვალისწინებული

2 ამერიკის იურისტთა ასოციაცია კანონის უზენაესობის ინიციატივა (ABA ROLI), ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო დეპარტამენტის საერთაშორისო ანტი-ნარკოტიკული და სამართალდაცვითი პროგრამების ბიურო (INL), 2015. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის კომენტარი. (3), გვ. 460-461.

დანაშაულისათვის მსჯავრდებული პირი. აღნიშნული განმარტებიდან გამომდინარე, „დაკავშირებული პირის“ სახელზე რიცხული ქონება უშუალოდ უნდა იყოს დაკავშირებული დანაშაულის ჩადენასთან.

სისხლის საპროცესო კანონმდებლობა არ იცნობს „დაკავშირებული პირის“ ინსტიტუციას და საგამოძიებო/საპროცესო მოქმედებების შესრულებისას (ჩხრეკა, ამოღება, ქონებაზე ყადაღის დადება და ა.შ) სისხლის საპროცესო კოდექსში ხდება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 3561-ე მუხლის „კ“ ქვეპუნქტის („დაკავშირებული პირი“) იმპლიმენტირება.

სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის რეგულაციათა მიხედვით, პირი, რომლის მიმართაც არ არის დაწყებული სისხლისსამართლებრივი დევნა, არ ითვლება ბრალდებულად და მას აქვს სასამართლოს განჩინების მხოლოდ ერთ-ჯერადად გასაჩივრების უფლება. სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში არ არსებობს სხვა მექანიზმი, რომლითაც ბრალდებულის სტატუსის არმქონე პირი, რომლის მიმართაც დაწყებულია გამოძიება და საპროცესო იძულების ღონისძიების სახედ გამოყენებულია ყადაღა, შეძლებდა ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის მე-6 მუხლით გარანტირებული უფლებით სარგებლობას.

პირისათვის შეიძლება ცნობილი გახდეს მის მიმართ გამოძიების დაწყების შესახებ ბრალდების მხარის საგამოძიებო მოქმედებების დროსაც (მაგალითად: ჩხრეკა/ამოღება), რომელსაც ადასტურებს ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება³ – ქიომე და სხვები ბელგიის წინააღმდეგ⁴, სადაც ჩხრეკა ჩაითვალა ბრალდების წაყენებად⁵. სისხლისსამართლის საპროცესო

3 <http://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=001-59194> (საქმე ქიომე და სხვები ბელგიის წინააღმდეგ).

4 ტრექსელი შ., 2009. ადამიანის უფლებები სისხლის სამართლის პროცესში. სარა ჯ. სამერსის დახმარებით. თბილისი. სამართლის ელექტრონული ბიბლიოთეკა. www.library.court.ge (5), გვ. 134-135.

5 საქმეში ქიომე და სხვები ბელგიის წინააღმდეგ „ბრალდება“ წარდგენილად ჩაითვალა განმცხადებლის ბინისა და ოფისის ჩხრეკის

კოდექსის თანახმად კი ქონებაზე ყადაღის დადება, ჩხრეკა/ამოღება არ გულისხმობს ბრალის წარდგენას. შესაბამისად, პირი არ სარგებლობს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსით ბრალდებულისათვის მინიჭებული უფლებებით.

ამდენად, ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციით გარანტირებული და ადამიანის უფლებათა ევროპულის სასამართლოს მიერ პრაქტიკით დამვიდრებული უფლება, რომ ადამიანის დარღვეულ თუ შეზღუდულ უფლებათა აღსადგენად გარანტირებული უნდა იყოს სასამართლოს კონტროლის ეფექტური მექანიზმები და საქმის განხილვა მინიმუმ ორი ინსტანციის სასამართლოში, განსახილველი შემთხვევისათვის უგულებელყოფილია.⁶

იმ პირის მიმართ, რომელსაც არა აქვს ბრალდებულის სტატუსი, ყადაღის შესახებ გადანყვეტილების მიღების შემთხვევაში კანონმდებლობამ უნდა შექმნას პირის მიერ ამ ქმედების კანონიერების შემონახვის სამართლებრივი მექანიზმი. ამ თვალსაზრისით უნდა დაწესდეს სპეციალური სტატუსი ასეთი პირისათვის და ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის მეექვსე მუხლით გარანტირებული უფლებებისა და მხარეთა შეჭიბრებითობის და თანასწორუფლებიანობის პრინციპების გათვალისწინებით სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 156-ე მუხლში, ევროპულ პრეცედენტულ სამართლთან შესაბამისობისა და პირის სამართლებრივი სტატუსის განსაზღვრის მიზნით უნდა განხორციელდეს შესაბამისი ცვლილება.*

ქონებაზე ყადაღის დადებისას პროკურორი არ არის შეზღუდული სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობით

და დასაბუთებისას შეუძლია გამოიყენოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის ის დებულებები, რომლებიც არ ეწინააღმდეგება სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსს. მაგ. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის გამოყენება შესაძლებელია სარჩელის უზრუნველყოფის საფუძვლით ქონებაზე ყადაღის დადებისას ან თანამდებობის პირის მიერ სახელმწიფოს სახელით ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შეჩერებისას.

ყადაღის დადება შესაძლოა მოხდეს სასამართლოს განჩინების გარეშე, პროკურორის დადგენილებით, თუ სახეზეა გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევა. ასეთი შემთხვევა სახეზეა, თუ დაყოვნება გამოიწვევს ქონების განადგურებას ან გადამალვას. თუ სახეზეა გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევა (ქონების განადგურების ან გადამალვის საფრთხე), პროკურორს გამოაქვს დადგენილება ყადაღის დადების შესახებ, რომელშიც დასაბუთებული უნდა იყოს ქონებაზე ყადაღის დადების საჭიროება. პროკურორი გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევაში ჩატარებული საპროცესო მოქმედების კანონიერების საკითხის გადანყვეტის მიზნით, დადგენილების აღსრულებიდან (ყადაღის რეალურად დადებიდან – ყადაღის დადების ოქმის შედგენიდან) 12 საათის განმავლობაში (ხოლო თუ ამ ვადის ამონურვა ემთხვევა არასამუშაო დროს, მაშინ ამ დროის გასვლიდან არა უგვიანეს 1 საათისა) სასამართლოს გამოძიების ადგილის ან საპროცესო მოქმედების ჩატარების ადგილის მიხედვით წარუდგენს შუამდგომლობას ყადაღის კანონიერების შემონახვის მოთხოვნით.⁷

6 დაიდან, (5)
საქართველოს იურიდიული ფორმების ასოციაცია., 2015. სისხლის სამართლის პროცესში მხარეთა შეჭიბრებითობის და თანასწორობის უზრუნველყოფისათვის. თბილისი. კვლევა და რეკომენდაციები, (6), გვ. 32.

* „ამ მუხლის მიზნებისათვის ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ სასამართლოს განჩინებისა და პროკურორის დადგენილების გასაჩივრება შეუძლია პირს, რომელიც არ არის ბრალდებული, ბრალდებულთან დაკავშირებული ან/

და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 356¹-ე მუხლის „კ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული პირი, აგრეთვე ნებისმიერი სხვა პირი, რომლის ქონებრივი უფლებებიც შეიძლება დაირღვეს ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ განჩინების/დადგენილების შედეგად“.

7 ამერიკის იურისტთა ასოციაცია კანონის უზენაესობის ინიციატივა (ABA ROLI), ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო დეპარტამენტის საერთაშორისო ანტი-ნარკოტიკული და სამართალდაცვითი პროგრამების ბიურო (INL), 2015. საქართველოს

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 198-ე მუხლის (სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებები) შესაბამისად – სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებები შეიძლება იყოს:

- ყადაღის დადება ქონებაზე, ფასიან ქალაქებსა და ფულად სახსრებზე, რომლებიც მოპასუხეს ეკუთვნის და არის მასთან ან სხვა პირთან.
- ყადაღისაგან ქონების განთავისუფლების შესახებ სარჩელის აღძვრის შემთხვევაში ქონების რეალიზაციის შეჩერება, გარდა „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 70-ე მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევისა.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 356⁴-ე მუხლის (ქონებაზე ყადაღის დადება) შესაბამისად:

- თუ არსებობს მონაცემები, რომ რეკვეტული დაჯგუფების, რეკვეტირის, თანამდებობის პირის, ქერდული სამყაროს წევრის, ადამიანით მოვაჭრის, ნარკოტიკული საშუალების გავრცელების ხელშეწყობის, საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 194-ე ან/და 331¹-ე მუხლით გათვალისწინებული დანაშაულისათვის მსჯავრდებული პირის, მათი ოჯახის წევრის, ახლო ნათესავის ან რეკვეტირთან, თანამდებობის პირთან, ქერდული სამყაროს წევრთან, ადამიანით მოვაჭრესთან, ნარკოტიკული საშუალების გავრცელების ხელშეწყობთან ან საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 194-ე ან/და 331-ე¹ მუხლით გათვალისწინებული დანაშაულისათვის მსჯავრდებულ პირთან დაკავშირებული პირის მფლობელობაში არსებულ ქონებას გადამალავენ ან დახარჯავენ ანდა სხვაგვარად გაასხვისებენ, პრო-

კურორი ვალდებულია, სასამართლოს მიმართოს განცხადებით ქონებაზე, მათ შორის საბანკო ანგარიშებზე, ყადაღის დადების თაობაზე.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 356¹⁰-ე მუხლის (ქონებაზე ყადაღის დადება) შესაბამისად:

- თუ არსებობს მონაცემები ოკუპირებულ ტერიტორიებზე აკრძალული ეკონომიკური საქმიანობის განხორციელებისათვის მსჯავრდებულ პირთან დაკავშირებული პირის მფლობელობაში არსებული ქონების გადამალვაზე ან დახარჯვაზე ანდა სხვაგვარად გასხვისებაზე, პროკურორი ვალდებულია, სასამართლოს მიმართოს განცხადებით ამ ქონებაზე, მათ შორის, საბანკო ანგარიშებზე ყადაღის დადების თაობაზე.
- საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 21²¹-ე მუხლის (ადმინისტრაციული სამართალწარმოება საგადასახადო ორგანოს მიერ გადასახადის გადამხდელის ყადაღადადებული ქონების რეალიზაციასთან დაკავშირებით) შესაბამისად:
- ბრძანებას გადასახადის გადამხდელის ყადაღადადებული ქონების რეალიზაციის თაობაზე, საგადასახადო ორგანოს შეამდგომლობის საფუძველზე, გამოსცემს რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს მოსამართლე გადასახადის გადამხდელის ადგილსამყოფელის მიხედვით.
- საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 21³⁰-ე მუხლის (ადმინისტრაციული სამართალწარმოება ტერორიზმთან დაკავშირებული პირებისა და გაეროს უშიშროების საბჭოს რეზოლუციებით განსაზღვრული პირების ქონებაზე ყადაღის დადებასთან დაკავშირებით) შესაბამისად:

სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის კომენტარი. (7), გვ. 465-466.

- ბრძანებას ტერორიზმთან დაკავშირებული პირის ან გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის (შემდგომ – გაერო) წესდების მე-7 თავის შესაბამისად მიღებული გაეროს უშიშროების საბჭოს რეზოლუციებით (შემდგომ – გაეროს უშიშროების საბჭოს რეზოლუციები) განსაზღვრული პირის ქონებაზე ყადაღის დადების თაობაზე გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის უშიშროების საბჭოს რეზოლუციების შესრულების საკითხზე მომუშავე სამთავრობო კომისიის (ამ თავის მიზნებისათვის შემდგომ – კომისია) შუამდგომლობის საფუძველზე გამოსცემს თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 238-ე მუხლის (საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფა საგადასახადო ორგანოს მიერ) შესაბამისად:

- საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს, ვალდებული პირის ქონებაზე ყადაღის დადების გზით განახორციელოს საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფა.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 241-ე მუხლის (ქონებაზე ყადაღის დადება) შესაბამისად:

- საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს, სასამართლოს გადანყვებილების გარეშე დაადოს ყადაღა პირის საკუთრებაში არსებულ ან/და მის ბალანსზე რიცხულ (გარდა ლიზინგით მიღებული ქონებისა) ნებისმიერ ქონებას, აღიარებული საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფის ფარგლებში. ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილი პირი გამოსცემს

ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტს.

ქონებაზე ყადაღის დადება, როგორც საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფის სახე, სახელმწიფოს მიერ გამოიყენება გადასახადის გადამხდელის მიმართ, მიუხედავად იმისა, დადგა თუ არა მასთან დაკავშირებით სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა.

ამ შემთხვევაში კანონმდებლობა და შემდგომში მის საფუძველზე ჩამოყალიბებული საგადასახადო პრაქტიკა უხეშად არღვევს გადასახადის გადამხდელის (ფიზიკური პირის, ინდ. მენარმის) უფლებებს, რადგან თუ პირმა დადგენილ ვადაში არ გადაიხადა გადასახადი და მას დაეკისრა სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა, მართალია, ის თავისუფლდება საგადასახადო პასუხისმგებლობისაგან, მაგრამ არა საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფისაგან და საბოლოოდ პირი იხდის დაკისრებულ სასჯელს და სახელმწიფო მისგან გადასახადის თანხასაც იღებს.

საგადასახადო კანონმდებლობაში არსებული ხარვეზი მნიშვნელოვანია და მასთან დაკავშირებით კანონმდებელმა საგადასახადო კოდექსის 35-ე თავში, რომელშიც საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფის საშუალებები და მათი დაკისრების წესია მოცემული, შესაბამისი ცვლილებები უნდა შეიტანოს, კერძოდ, უნდა გაკეთდეს მითითება, რომ გადასახადის გადამხდელის (ფიზიკური პირის, ინდ. მენარმის) სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობისას ეს ღონისძიებები არ გამოიყენება.⁸

აღსანიშნავია, რომ საგადასახადო კანონმდებლობის შესაბამის ნორმებით ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტს გამოსცემს საგადასახადო ორგანოს თანამშრომელი და მასზე არ

⁸ იმერლიშვილი ი., 2014. საგადასახადო დანაშაულის გამოძიების მეთოდოლოგია. თბილისი. სადისერტაციო ნაშრომი (11), გვ. 17-19.

ხორციელდება სასამართლო კონტროლი მაშინ, როცა სისხლის საპროცესო კანონმდებლობით მხოლოდ გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევაში ხდება პროკურორის მიერ ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ დადგენილების გამოტანა და ამ შემთხვევაშიც მიმდინარეობს ჩატარებული საპროცესო მოქმედების კანონიერების შემოწმება სასამართლოს მიერ.*

სისხლისა და სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობაში ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ შუამდგომლობის ინიციატორია პროკურორი, (ორივე შემთხვევაში

გამოიყენება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის დებულებები), ადმინისტრაციულ საპროცესო კანონმდებლობაში ეს უფლება დელეგირებულია საგადასახადო ორგანოსა და გაეროს უშიშროების საბჭოს რეზოლუციების შესრულების საკითხებზე მომუშავე სამთავრობო კომისიაზე, ხოლო საგადასახადო კანონმდებლობის ნორმათა იმპერატივის გათვალისწინებით ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ სამართლებრივი აქტის გამოცემის უფლებამოსილება საგადასახადო ორგანოს თანამშრომელსაც შეუძლია.

* „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის საფუძველზე ქონებაზე ყადაღის დადების უფლებამოსილება გააჩნია სახელმწიფო აუდიტის სამსახურსაც. ორგანული კანონის მიხედვით, „სახელმწიფო აუდიტის სამსახური უფლებამოსილია ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმის შედგენასთან ერთად პარტიის ან/და პირის ქონებას (მათ შორის საბანკო ანგარიშებს) დაადოს ყადაღა შესაბამისი სამართალდარღვევისათვის გათვალისწინებული სანქციის პროპორციულად. ყადაღა დაუყოვნებლივ ამოქმედდება და ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმთან ერთად დასადასტურებლად წარედგინება სასამართლოს“.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. საქართველოს კანონი „საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი“. matsne.gov.ge
2. საქართველოს კანონი „საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი“. matsne.gov.ge
3. საქართველოს კანონი „საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი“. matsne.gov.ge
4. საქართველოს კანონი „საქართველოს საგადასახადო კოდექსი“. matsne.gov.ge
5. „ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენცია“. matsne.gov.ge(())

LEGAL BASIS FOR THE PROPERTY SEIZURE OF A PERSON IN CHARGE FOR THE DEFENDANT ACTION AND/ OR PERSON CONNECTED THERETO

(Comparative analysis)

Paata Kublashvili

State Audit Office of Georgia, Auditor

KEY WORDS: Defendant, sequestration, court

RESUME

According to the regulations of the Criminal Procedure Code of Georgia, a person against whom there is no criminal prosecution (not considered to be in charge) has a right to appeal the court's decision only once. In the Criminal Procedure Code, there is no other mechanism by which a person without a status of defendant against whom the investigation is being carried out and the use of seizure as a form of procedural compulsion, would be able to use the guaranteed right foreseen in the Article 6 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. According to European case-law (Qiome and others against Belgium) requisition was considered to be an arrangement, though National Legislation is not aware of identical norms of law and accordingly, a person cannot use defendant's rights prescribed by the Criminal Procedure Code.

Some things have to be regulated on Legislative level and appropriate changes have to be made in Tax and Criminal Law norms, according to which any kind of tax enforcement towards a person (taxpayer) will be conformed by the tax authority and simultaneously criminal prosecution has begun against the same person according to the committed crime foreseen by the Criminal Code, Article 218.

NOTES:

1. Association of Law Firms of Georgia (ALFG), 2015. "The research and recommendations for ensuring competition and equality in processing Criminal Law," (1), p.8. (In Georgian)
2. American Bar Association Rule of Law Initiative (ABA ROLI), Bureau of International Narcotics and Law Enforcement Affairs (INL), 2015. Comment on Georgian Criminal Law Procedure Code. (3), pp. 460-461. (In Georgian)
3. European Court of Human rights. Second section., Case of Coeme and others. V. Belgium. Judgment. Strasbourg. <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-59194> (In English)
4. Treqseli Sh. with the help of Sarah G. Summers. 2009. Human Rights in Criminal Law Procedure. (5), pp. 134-135. Electronic Library of Law. www.library.court.ge (In Georgian)
5. In the Case of Coeme and others. V. Belgium. 'Charges' was filled counted from the date of investigation of the applicant's flat and its office (5) . (In English)
6. Association of Law Firms of Georgia (ALFG), 2015. "The research and recommendations for ensuring competition and equality in processing Criminal Law" (6), p.32. (In Georgian)
7. American Bar Association Rule of Law Initiative (ABA ROLI), Bureau of International Narcotics and Law Enforcement Affairs (INL), 2015. Comment on Georgian Criminal Law Procedure Code. (7), pp. 465-466. (In Georgian)
8. Imerlishvili I., 2014. Methodic of Investigation Tax Crime (11), pp. 17-19. (In Georgian)

BIBLIOGRAPHY:

1. Georgian Law – "Criminal Code of Georgia". <https://matsne.gov.ge> (In Georgian)
2. Georgian Law – "Civil Procedure Code of Georgia". <https://matsne.gov.ge> (In Georgian)
3. Georgian Law – "Criminal Procedure Code of Georgia". <https://matsne.gov.ge> (In Georgian)
4. Georgian Law – "Tax Code of Georgia". <https://matsne.gov.ge> (In Georgian)
5. Convention on human rights and its fundamental freedom. <https://matsne.gov.ge> (In Georgian)